

גם אחד מגדולי הפילוסופים בעולם כבר הוכיח את העובדה, שאין חסרי אמונה כלל ועיקר, יש רק טועים באמונתם.

האכזבות המרות האלה מכל מיני עבודה זרה, אשר האנושות בכלל והעם היהודי בפרט סגדו להן, צריכות להיות בעצם פרי סבלותינו וצרותינו, ומתוך כך עלינו לבוא לידי הודאה בכל התורה כולה. אילו השכלנו לראות ולהבין מסקנות עקביות אלו, אזי היתה מתבררת לנו לאשורה המשמעות של צרותינו.

3) לקוטי מוהר"ן – תנינא, תורה יב

כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ אַחַר שְׂכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ יוּכַל לִפְלֵ בְטָעוּתִים וּמְכַשׁוֹלוֹת רַבִּים וְלִבּוֹא לִיְדֵי רָעוֹת גְּדוֹלוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם וַיֵּשׁ שְׂקָלְקָלוֹ הַרְבֵּה כְּגוֹן הַרְשָׁעִים הַגְּדוֹלִים מֵאֵד הַמְּפָרְסָמִים, שֶׁהִטְעוּ אֶת הָעוֹלָם וְהִכַּל הָיָה עַל יְדֵי חֻכְמָתָם וְשִׂכְלָם וְעָקַר הַיְהוּדוּת הוּא רַק לִילֵךְ בְּתַמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, בְּלִי שׁוֹם חֻכְמוֹת וְלִהְסִתֵּפֶל בְּכָל דְּבַר שְׁעוֹשָׂה, שִׁיְהִיָּה שֵׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלִבְלִי לְהַשְׁגִּיחַ כָּלֵל עַל כְּבוֹד עֲצָמוֹ רַק אִם יֵשׁ בָּזֶה כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲשֶׂה, וְאִם לֹא לֹא וְאִזִּי בּוֹדָאִי לֹא יִכְשֵׁל לְעוֹלָם וְאִפְלוּ כְּשֶׁנוֹפֵל, חֵס וְשָׁלוֹם, לְסַפְקוֹת וַיֵּשׁ שְׁנִפְּלָתוֹ גְּדוֹלָה מֵאֵד מֵאֵד, רַחֲמָנָא לְצַלְן שְׁנוֹפֵל לְסַפְקוֹת וְהַרְהוּרִים, וּמִהַרְהָר אַחַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵף עַל פִּי כֵן הַנְּפִילָה וְהִרְיָדָה הִיא תְּכַלִּית הָעֲלִיָּה כִּי דַע, כִּי שָׂרֵשׁ כָּל הַבְּרִיאָה הוּא הַכְּבוֹד כִּי כָל מַה שֶׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא בְּרָאוּ אֶלָּא לְכְבוֹדוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלְכְבוֹדִי בְּרָאֲתִיו" וְכוּ (יוֹמָא לַח) וּמֵאַחַר שֶׁהִכַּל נִבְרָא בְּשִׁבִיל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ נִמְצָא שֶׁכְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא שָׂרֵשׁ כָּל הַבְּרִיאָה וְאֵף עַל פִּי שֶׁכָּלוֹ אַחַד עַל כָּל זֶה בְּהַבְּרִיאָה יֵשׁ חֻלְקִים וּבְכָל חֵלֶק וְחֵלֶק מִהַבְּרִיאָה יֵשׁ בּוֹ בְּחִינַת כְּבוֹד מֵיַחַד, שֶׁהוּא שָׂרֵשׁ כְּנִ"ל וְזֶה בְּחִינַת (אֲבוֹת פָּרָק ה) בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם וְהִלָּא בְּמֵאמְרָא אַחַד יְכוּל לְהַבְּרִאוֹת אֶלָּא בְּשִׁבִיל שֶׁכָּר וְעִנְשׁ נִבְרָא בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת וּבְכָל מְאֻמְרָא וּמֵאַמְרָא יֵשׁ בּוֹ בְּחִינַת כְּבוֹד מֵיַחַד, שֶׁהוּא שָׂרֵשׁ כִּי הַכְּבוֹד הוּא שָׂרֵשׁ הַכָּל כְּנִ"ל וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים כ"ט): "וּבְהִיכְלוֹ כָּלוֹ אִמְרָ כְּבוֹד" שֶׁבְּכָל מְאֻמְרָא מְלַבֵּשׁ בּוֹ כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִבְרָא הָעוֹלָם כִּי מֵלֵא כָּל הָאֲרָץ כְּבוֹדוֹ (יִשְׁעִיָּה ו) וְאִפְלוּ בְּעֲבָרוֹת וּדְבָרִים רָעִים, חֵס וְשָׁלוֹם שֶׁשֵּׁם אֵין כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּבְחִינַת (יִשְׁעִיָּה מ"ב): "וּיְכַבְּדִי לְאַחַר לֹא אֶתָּן" שֶׁיֵּשׁ גְּבוּל לְהַכְּבוֹד שֶׁלֹּא יִתְפַּשֵּׁט לְשֵׁם וְאֵף עַל פִּי שֶׁמֵּלֵא כָּל הָאֲרָץ כְּבוֹדוֹ עִם כָּל זֶה יֵשׁ גְּבוּל כְּשֶׁמְגִיעַ לְמְקוֹמוֹת הַנִּ"ל, שֶׁלֹּא יֵצֵא לְשֵׁם בְּבְחִינַת: וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתָּן כְּנִ"ל וַיֵּשׁ גְּבוּל לְכָל כְּבוֹד וְכְבוֹד, שֶׁמְלַבֵּשׁ בְּכָל מְאֻמְרָא וּמֵאַמְרָא מְעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת כְּנִ"ל שֶׁלֹּא יִתְפַּשֵּׁט לְמְקוֹמוֹת הַחִיצוֹנִים כְּנִ"ל אֲבָל דַּע, כִּי אֵף עַל פִּי כֵן בּוֹדָאִי גַם הֵם מְקַבְּלִים חֵיוֹת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ וְאִפְלוּ מְקוֹמוֹת הַמְּטַנְּפִים אוֹ בְּתֵי עֲבוּדָה זָרָה צְרִיכִין גַּם כֵּן לְקַבֵּל חֵיוֹת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ אֵד דַּע, כִּי הֵם מְקַבְּלִים מִבְּחִינַת מְאֻמְרָא סְתוּם, שֶׁהוּא בְּרֵאשִׁית מְאֻמְרָא סְתוּם (עֵין חֲא"י ג' שֶׁבַת קַד ד"ה מִסְ סְתוּמָה, מְאֻמְרָא סְתוּם) שֶׁהוּא כּוֹלֵל כָּל הַמְּאֻמְרוֹת, וְכָלֵם מְקַבְּלִים חֵיוֹת מִמֶּנּוּ וְהַכְּבוֹד שֶׁל הַמְּאֻמְרָא סְתוּם הוּא סְתוּם וְנִעְלָם בְּתַכְלִית הַהִסְתַּרְתָּה וּמִשֵּׁם הֵם מְקַבְּלִין חֵיוֹת כִּי מִבְּחִינַת הַכְּבוֹד וְהַמְּאֻמְרוֹת הַמְּתַנְּגִלִים אֵי אִפְשָׁר לָהֶם לְקַבֵּל חֵיוֹת מִשֵּׁם, בְּבְחִינַת: וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתָּן כְּנִ"ל רַק מִהַמְּאֻמְרָא סְתוּם שֶׁהוּא נִסְתָּר בְּתַכְלִית הַהִסְתַּרְתָּה מִשֵּׁם מְקַבְּלִין חֵיוֹת וְדָבָר זֶה אֵי אִפְשָׁר לְהַבִּין, וְאִסוּר לְהַרְהֵר בָּזֶה כָּלֵל וְעַל כֵּן כְּשֶׁאָדָם נוֹפֵל, חֵס וְשָׁלוֹם, לְבְחִינַת מְקוֹמוֹת אֵלוֹ דְּהֵינּוּ לְבְחִינַת מְקוֹמוֹת הַמְּטַנְּפִים וְנוֹפֵל לְסַפְקוֹת וְהַרְהוּרִים וּבְלִבּוֹלִים גְּדוֹלִים וְאִזִּי מֵתַחִיל לְהַסְתַּפֵּל עַל עֲצָמוֹ, וְרוּאָה שֶׁרְחוֹק מֵאֵד מְכַבְּדוֹ יִתְבָּרַךְ וְשׁוֹאֵל וּמִבְקֵשׁ אֵיָּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ מֵאַחַר שֶׁרוּאָה בְּעֲצָמוֹ שֶׁרְחוֹק מְכַבְּדוֹ יִתְבָּרַךְ מֵאַחַר שֶׁנִּפְּל לְמְקוֹמוֹת כְּאֵלוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלְן וְזֶה זֶה עָקַר תְּקוּנוֹ וְעֲלִיתוֹ בְּבְחִינַת יְרִידָה תְּכַלִּית הָעֲלִיָּה, הַמּוּבָא בְּסַפְרִים כִּי אֵיָּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ זֶה בְּחִינַת הַכְּבוֹד עֲלִיוֹן שֶׁל הַמְּאֻמְרָא הָעֲלִיוֹן דְּהֵינּוּ הַמְּאֻמְרָא סְתוּם בְּרֵאשִׁית כְּנִ"ל שֶׁמִּשֵּׁם נִמְשָׁךְ חֵיוֹת לְמְקוֹמוֹת הָאֵלוֹ אֵיָּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ בָּזֶה בְּעֲצָמוֹ הוּא חוֹזֵר וְעוֹלָה אֶל הַכְּבוֹד הָעֲלִיוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵיָּה שֶׁמְגַדֵּל הַסְתַּרְתּוֹ וְהָעֲלָמוֹ הוּא מְחִיָּה מְקוֹמוֹת הַלָּלוֹ וְעִכְשָׁו, עַל יְדֵי שֶׁהוּא נִפֵּל לְשֵׁם וְאִזִּי מְבַקֵּשׁ אֵיָּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ וּבָזֶה חוֹזֵר וּמִדְּבֵק עֲצָמוֹ לְשֵׁם, וּמְחִיָּה אֶת נְפִילָתוֹ וְעוֹלָה בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה.